

економічним дослідженням характеру людино мірності.

Ключові слова: соціогеном, духовність, людиномірність, духовно-біо-соціальна природа людини, особистість, людяність.

RESTRICTED ROLE OF SOCIO-GENOME CONCEPT FROM ECONOMIC POINT OF VIEW

*O. G. Zadorozhnaya, Ph. D (Econ.), Ass. Professor, O. V. Khomin, Ph. D (Econ.),
Kharkiv National University named after V. N. Karazin*

The traditional concept of sociality (socio-genome) in terms of the integrity of economic life expresses the neutrality of social interactions of individuals (an economic entity) with respect to good and evil. The derivation of social principle from the spiritual one is substantiated, which economy-wise, fertilizes specific economic and social goals with value-based rationality. Removing of alienated sociality, which is necessary for the realization of the imperative of the survival of mankind, is only possible in the dominant of spirituality as driving to understanding the integrity of the economy as a life-giving vector of reality through giving the economic studies the concept of man-as-a-measure-of-all-things.

Keywords: socio-genome, spirituality, man-as-a-measure-of-all-things concept, spiritual-biological and social nature of man, personality, humanity.

Рекомендовано до друку д. е. н., проф. Тарасевичем В. М. Надійшла до редакції 23.10.17.

УДК 316.1

КІЛЬКІСНІ АСПЕКТИ ВИМІРУ СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ

*Д. Д. Алексеєнко, здобувач, ДВНЗ «Національний гірничий університет»,
darya.lesiv@gmail.com*

У статті розглянуто існуючі у світовій практиці методики кількісного виміру соціального капіталу. Проаналізовано особливості основних індексно-рейтингових методів оцінки параметрів соціального капіталу: індексів громадянського суспільства, довіри, процвітання та сприйняття корупції. Виділено переваги та недоліки методик SOAT та SOCAP. Показано значення деяких індексів соціального капіталу по окремим країнам світу.

Ключові слова: соціальний капітал, індекс громадянського суспільства, індекс довіри, індекс процвітання, індекс сприйняття корупції, методики SOAT та SOCAP.

Постановка проблеми. У сучасних умовах для досягнення більш високих результатів соціально-економічного розвитку необхідна переорієнтація діяльності будь-якої організації, територіальної громади, країни на людиномірні, гнучкі форми соціальної взаємодії. Як свідчить сучасна світова практика, успішність в проведенні соціально-орієнтованих економічних та політичних реформ багато у чому зумовлюється ступенем розповсюдження в країні довіри до основних інститутів, орієнтацією сформованих у суспільстві ціннісних норм на згуртованість та взаємодопомогу, формування позитивного іміджу бізнесу тощо.

Саме тому в економічній науковій думці останніх десятиліть проблематика соціального капіталу, впливу соціокультурних факторів на темпи та характер економічного розвитку займають дедалі більше місце в дослідженнях. Така увага до поведінкових компонентів соціальної взаємодії, спільнотної згуртованості, кооперативних дій тощо не випадкова, оскільки продиктована необхідністю відображення закономірностей реальної економічної практики успішних інституційних суб'єктів, пошуку ключових факторів соціально-економічного розвитку в XXI столітті. Власне саме соціальний капітал, як ресурс, за рахунок якого формуються

та розповсюджуються нові, більш ефективні інститути, сьогодні все частіше згадується саме в контексті такого фактору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика соціального капіталу, якісних та кількісних аспектів його визначення є доволі поширеною у вітчизняній економічній думці. В роботах В. Геєця [1], О. Грішнєвої [2], колективній монографії «Соціальний капітал України: теоретико-методологічні основи формування», виданій у Раді з вивчення продуктивних сил України НАН України [3], Т. Шаповалової [4] та інших розглядаються теоретико-методологічні основи соціального капіталу, підходи до моделювання стратегій його трансформації в контексті соціально-економічного розвитку. Окремі аспекти соціального капіталу, зокрема довіри, соціокультурних цінностей піднімаються в роботах Н. Литвиненко [5], Г. Пилипенко [6–7] та інших науковців. Разом з тим, зважаючи на дискусійність самого розуміння соціального капіталу та, особливо, якісної та кількісної його оцінки, дана проблематика буде і надалі залишатися актуальною в наукових дослідженнях.

Формулювання мети статті. Метою роботи є аналіз існуючих у світовій практиці методик кількісного виміру соціального капіталу, з'ясування їх особливостей, переваг та недоліків.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасна економічна наука визнає, що важливою передумовою успішного суспільного розвитку є розвинутий на різних рівнях соціально-економічної системи соціальний капітал, втілений у вигляді норм та традицій соціальної солідарності і розгалуженої мережі громадянської співучасті. Даний термін отримав широке наукове визнання завдяки, насамперед, роботам П. Бурдьє, Дж. Коулмена та Р. Патнама.

Так, П. Бурдьє розумів під соціальним капіталом «сукупність реальних і потенційних ресурсів, що пов'язані із включенням в стійкі мережеві або більш-менш інституціоналізовані відносини взаємних зобов'язань або визнання» [8, с.66]. Наділяючи дане поняття функцією забезпечення особистого ресурсу в структурі статусу та влади, вчений за його допомогою пояснює причини від-

творення соціальної нерівності. Дж. Коулмен, визначаючи дану категорію як «цінність аспектів соціальної структури для акторів як ресурсів, які вони можуть використовувати для досягнення своїх цілей» [9, с.126] вважає, що саме соціальний капітал забезпечує можливість отримання індивідуальної корисності учасникам економічної діяльності. У свою чергу Дж. Патнам, вбачаючи в соціальному капіталі механізм функціонування ефективної демократії, розглядає його як «традиції соціальної взаємодії, які розпочинаються із глибини віків та передбачають норми взаємності й довіри між людьми, широке розповсюдження різного роду добровільних асоціацій і залучення громадян в політику заради вирішення проблем, які перед суспільством» [10, с.224]. Разом з тим, незважаючи на дещо різне розуміння сутності та форм прояву соціального капіталу цими дослідниками, всі вони одностайні в тому, що даний феномен відображає наявні в суспільстві взаємовідносини між людьми, які здатні принести індивідуальні та суспільні вигоди всім учасникам соціальної взаємодії.

Як справедливо відзначав Коулмен, особливістю соціального капіталу є його «невловимість», порівняно з іншими формами капіталу. У той час як фінансовий капітал зосереджений на банківських рахунках, фізичний – на підприємствах, а людський виявляється в певних навичках і знаннях, набутих індивідом, то соціальний капітал притаманний соціальній структурі взаємодій. Це ресурс, який актор має постійно співвідносити зі своїм оточенням [9, с.123].

Тому важливою методичною проблемою оцінки рівня соціального капіталу в суспільстві є розробка чіткого інтегрального показника, за допомогою якого можна адекватно проаналізувати його значення та динаміку на макрорівні, а також вплив на соціально-економічні процеси країни. Враховуючи той факт, що соціальний капітал є багатовимірним феноменом і його репрезентативна оцінка може бути дана тільки з урахуванням різноманітних характеристик, які з різних сторін враховують суспільні взаємодії, то найчастіше для його вимірювання застосовують індексно-рейтинговий метод.

Так, ще Р. Патнам у своїй роботі 1993

року «Творення демократії. Традиції громадської активності в сучасній Італії» використовував індекс «громадянської спільноти» як показник розвитку соціального капіталу, що базувався на чотирьох індикаторах: густоти клубів і асоціацій у кожному регіоні, відсотку населення, що регулярно читає газети (для вимірювання інтересу до суспільних справ), відсотку населення, що бере участь у референдумах та відсотку населення, що голосує за партійним списком [10].

Індексного-рейтинговий метод вимірювання соціального капіталу пов'язаний зі зверненням до значення тих показників, які безпосередньо або опосередковано впливають на довіру і зміцнення зв'язків в суспільстві. Так, наприклад, при використанні кількісних методів для розрахунку соціального капіталу проводиться обчислення індексу довіри, а також підрахунок числа груп (асоціацій, партій, громадських організацій, релігійних громад, місцевих громад тощо.) та їх членів. Для розрахунку цього індексу також використовуються статистичні дані щодо складу цих груп, а також показники ступеню політичної участі, наприклад, числа активних виборців або постійних читачів газет. Серед найбільш відомих міжнародних проектів, які отримали широкого поширення та схвалення відзначимо, насамперед, індекс громадянського суспільства, індекс процвітання країн світу, індекс сприйняття корупції та індекс довіри Trust Barometer.

Існує декілька методик розрахунку рівня громадянської активності населення, які можуть бути об'єднані під загальною назвою індексів громадянського суспільства (наприклад, індекс стійкості неурядових організацій, індекс соціальної згуртованості та примирення тощо). Одним із найпоширеніших з них є індекс стійкості організацій громадянського суспільства (CSOSI) – ключовий аналітичний інструмент, який дозволяє оцінити рівень розвитку громадянського суспільства приблизно в 70 країнах світу. Індекс оцінює загальний характер середовища для розвитку громадянського суспільства за сімома параметрами:

- правове середовище;
- організаційний потенціал;
- фінансова стійкість;

- адвокатування;
- надання послуг;
- інфраструктура;
- громадянський імідж.

Методологія розрахунку індексу спирається на дані, надані практиками і дослідниками організацій громадянського суспільства (ОГС), які в кожній країні формують експертну групу для оцінювання і ранжування параметрів стійкості ОГС за рік. Експертна група погоджує свої бали по кожному параметру в діапазоні від 1 (стійкість стабільна) до 7 (стійкість слабка). Все виставлені бали потім усереднюються, що дає змогу отримати загальний бал стійкості сектора ОГС у конкретній країні.

У якості прикладу наведемо результати дослідження індексу стійкості організацій громадянського суспільства країн Центральної Європи та Євразії (див. напр. [11]), які вже упродовж двадцяти років щорічно презентується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) у партнерстві з місцевими організаціями конкретних країн. За допомогою таких досліджень відстежується прогрес в розвитку громадянського суспільства в двадцяти дев'яти країнах даного регіону світу. Необхідно зауважити, що ця презентація є однією із аналогічних публікацій, які спрямовані на вивчення стану громадянського суспільства в інших регіонах: Субсахарної Африки (31 країна), Близького Сходу та Північної Африки (7 країн) та Азії (7 країн). Таким чином загальна кількість країн, яка була охоплена останнім дослідженням стійкості організацій громадянського суспільства (індекс стійкості ОГС 2016), склала 69 країн [12].

Якщо подивитися на динаміку даного показника для деяких країн колишнього СРСР (табл. 1), то можна відзначити, що найкращий показник стійкості організацій громадянського суспільства в 2016 році характерний для прибалтійських країн (Естонія – 2,1, Латвія – 2,5. Литва – 2,7), а найгірший – для Азербайджану (5,9) та Білорусі (5,5). Що стосується України, то для нашої країни останні три роки спостерігається стабільне значення індексу стійкості ОГС на рівні 3,3, що є відносно непоганим результатом.

Динаміка індексу стійкості організацій громадянського суспільства країн колишнього СРСР за 2009–2016 рр.

Країни	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Вірменія	4,0	4,0	4,0	3,9	3,9	3,9	3,8	3,8
Азербайджан	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7	5,1	5,8	5,9
Білорусь	5,9	5,9	5,9	5,8	5,7	5,7	5,6	5,5
Естонія	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,1
Грузія	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
Латвія	2,7	2,7	2,7	2,7	2,6	2,6	2,6	2,5
Литва	2,8	2,8	2,8	2,8	2,7	2,7	2,7	2,7
Молдова	4,3	4,2	4,1	4,1	4,0	3,9	3,9	3,9
Росія	4,4	4,3	4,4	4,4	4,4	4,5	4,7	4,8
Україна	3,5	3,5	3,5	3,4	3,4	3,3	3,3	3,3

Побудовано за: [11–12]

Як відзначається в доповіді USAID за 2016 рік, на діяльність організацій громадянського суспільства в країнах Центральної Європи та Євразії суттєво впливають економічні та політичні фактори, громадянські протести та демонстрації залишаються одним із найбільш важливих інструментів для привертання уваги пересічних громадян та політиків до питань, які хвилюють суспільство. За останні декілька років відзначено зменшення рівня демократії в окремих країнах (Угорщина, Росія, Македонія), що збільшило в них загрози для громадянського суспільства. Також у доповіді наголошено, що через обмеження ОГС владними структурами до іноземного фінансування (насамперед, в Білорусі, Росії та Угорщині), скорочення їх державного фінансування, організації громадянського суспільства частіше почали використовувати краудфандінг в якості альтернативного джерела отримання коштів. В деяких країнах через фінансові та політичні обмеження з боку держави діяльність організацій громадянського суспільства стала практично неможливою. Так, наприклад, в Азербайджані близько двох третин ОГС призупинили свою діяльність, а переважна більшість тих, які ще функціонують, змушені були звільнити більшість своїх співробітників [12].

Інший показник – індекс процвітання країн світу Інституту Legatum (The Legatum Prosperity Index, LPI) представляє собою комбінований показник, який вимірює досягнення країн світу з точки зору їх благо-

получчя і процвітання. Даний індекс розраховується з 2006 р британським аналітичним центром The Legatum Institute (підрозділ міжнародної інвестиційної групи Legatum). Мета дослідження – вивчення суспільного благополуччя і його розвитку в глобальному масштабі.

Індекс складається на основі різних 79 показників, об'єднаних у восьми категоріях, які відображають різні аспекти життя суспільства і параметри суспільного добробуту:

1. Економіка.
2. Підприємництво.
3. Управління.
4. Освіта.
5. Охорона здоров'я.
6. Безпека.
7. Особисті свободи.
8. Соціальний капітал.

Саме остання категорія показників індексу процвітання країн дає можливість ознайомитися зі складовими елементами соціального капіталу. Такі показники формуються на основі опитувань, в яких враховується сімейний стан респондентів, допомога незнайомим людям протягом останнього місяця, частоти відвідування церкви, занять волонтерською діяльністю і жертвування коштів на благодійність, а також сприйняття рівня міжособистісної довіри [13].

Індекс сприйняття корупції, формується як зведений індикатор, що розраховується на основі даних, отриманих з експертних джерел, наданих міжнародними організаціями. Всі джерела вимірюють загальну сту-

піль поширеності корупції (частотність і / або обсяг хабарів) в державному і економічному секторах і включають оцінку багатьох країн. Такий рівень сприйняття формується через систему опитувань підприємців, аналітиків та спеціалістів по конкретним країнам від різних міжнародних організацій. В ролі експертів, які оцінюють рівень сприйняття корупції, виступають як громадяни даної країни, так і експерти, які живуть поза її межами. Індекс ранжує країни і території за шкалою від 0 (найвищий рівень корупції) до 100 (найнижчий рівень корупції) на основі сприйняття рівня корумпованості державного сектору [14].

В табл. 2 наведено значення індексів процвітання та сприйняття корупції по 16 країнам світу за 2017 р. В дану вибірку були включені країни за 4 критеріями: а) країни з найвищими відповідними рейтингами – Норвегія, Нова Зеландія та Фінляндія; б) найбільш розвинуті країни світу – Великобританія, Німеччина, США, Франція та

Японія; в) країни з найбільш високими темпами розвитку у XXI столітті – Китай; г) пострадянські країни – Естонія, Латвія, Литва, Грузія, Білорусія, Росія та Україна.

Як видно з таблиці, спостерігається достатньо високий рівень залежності між даними двома індексами – країни лідери по індексу процвітання є лідерами і по індексу сприйняття корупції. Іншими словами, в країнах, де людина почуває себе заможною, де високий рівень безпеки, розвитку медицини, освіти та міжособистісної довіри, одночасно домінує і несприйняття громадянами корупційний дій в органах державної влади та державного сектору, протидія громадянського суспільства таким намаганням. Рейтинг України за індексом процвітання (112 місце серед 149 країн, що досліджувалися) та індексом сприйняття корупції (130 місце з 180) красномовно свідчить про негативну ситуацію в нашій країні за даними показниками.

Таблиця 2.

Значення індексів процвітання та сприйняття корупції за 2017 р. по деяким країнам світу

Країна	Індекс процвітання The Legatum Prosperity Index 2017	Індекс сприйняття корупції The Corruption Perceptions Index 2017
	Значення індексу (рейтинг)	Значення індексу (рейтинг)
Норвегія	79.85 (1)	85 (3)
Нова Зеландія	78.57 (2)	89 (1)
Фінляндія	78.46 (3)	85 (3)
Великобританія	76.92 (10)	82 (8)
Німеччина	76.92 (11)	81 (12)
США	72.83 (18)	75 (16)
Франція	72.01 (19)	70 (23)
Японія	70.40 (23)	73 (20)
Естонія	69.16 (27)	71 (21)
Латвія	65.35 (37)	58 (40)
Литва	63.69 (41)	59 (38)
Грузія	56.93 (84)	56 (46)
Китай	55.83 (90)	41 (77)
Білорусія	55.09 (95)	44 (68)
Росія	54.28 (101)	29 (135)
Україна	51,75 (112)	30 (130)

Складено за: [15–16].

Ще один індекс, який дозволяє оцінювати рівень соціального капіталу в суспільстві – індекс довіри Trust Barometer. Подібне глобальне дослідження Trust Barometer проводиться компанією Edelman з 1999 року, причому кожного разу географія країн роз-

ширювалася. На сьогодні дослідження охоплено 28 країн світу, у тому числі із країн колишнього СРСР – Росія. Основна мета даного дослідження – визначення рівня довіри громадян до різних суспільних інститутів, таким як держава, бізнес, ЗМІ, громад-

ські організації, релігійні установи, а також джерел інформації. Результати Trust Barometer традиційно викликають великий інтерес в ділових колах країн Заходу і останні кілька років презентуються на Всесвітньому економічному форумі в Давосі [17].

В останній щорічній доповіді компанії Edelman було відзначено, що в країнах, які досліджувалися, відбулося загальне падіння середнього рівня довіри до всіх чотирьох основних інститутів: урядам, бізнесу, некомерційним організаціям та ЗМІ. Так, якщо в 2016 році некомерційним організаціям довіряли 56% опитуваних, то в 2017-у – тільки 53%. Питома вага тих, хто довіряв бізнесу впала з 53 до 52%, ЗМІ – з 48 до 43%, урядам – з 43 до 42%. В доповіді наголошується, що рівень довіри нижче 50% до цих інститутів спостерігається в 2/3 країн, які досліджувалися – в 19 з 28 (проти 16 з 28 в 2016 році). У цілому глобальний індекс довіри людей до інститутів впав порівняно з попереднім роком на 3% і це максимальне пониження з 2012 року, коли в Edelman почали його розраховувати. Серед досліджуваних країн Росія із середнім рівнем довіри до даних інститутів у 34% опинилася на останньому місці.

Причинами падіння рівня довіри є: до уряду – неефективність вирішення актуальних та болючих проблем, наприклад, міграційної кризи; до бізнесу – занадто швидкі зміни, які викликають побоювання втрати місця роботи через власну низьку кваліфікацію та іноземну конкуренцію (60% опитуваних), або велику кількості працівників-мігрантів, які погоджуються працювати за меншу зарплату (58%), автоматизації праці (54%) тощо. Зменшення довіри до ЗМІ пов'язується, по-перше, із загальним відношенням до медіа як до еліти, до якої традиційно є невисока довіра та, по-друге, із зміною способу пошуку інформації, коли пошуковим системам вже довіряє більше людей, ніж традиційним ЗМІ (59% проти 41%). В цілому сьогодні 85% населення вважає, що існуюча система інститутів недостатньо ефективно забезпечує їх інтереси, а 53% – що вона взагалі їх не забезпечує. В багатих країнах енергія цієї недовіри стимулює популізм, а в бідних – суспільні протести. Все

це, безумовно, загрожує глобальній безпеці та економічній стабільності [18].

Взагалі, «ведучи мову про соціальний капітал та визначаючи його впливовість на розвиток суспільства, необхідно, в першу чергу, зосередитися на його ключовому параметрі – довірі» [5, с.83]. Дійсно, оскільки довіра є найважливішим компонентом соціального капіталу, то з'ясування його рівня є важливою складовою будь-яких методик кількісної оцінки цього феномену. Більш того, даний параметр взагалі може вважатися інтегральним показником виміру соціального капіталу, оскільки довіра відображає сукупність неформальних норм у дії. При високому рівні довіри всі сфери життя суспільства – економіка, політика, право тощо, функціонують значно ефективніше та з більшою користю для членів суспільства.

Саме враховуючи даний факт, у 2001 році Світовий банк, за результатами реалізації в 1996–2000 рр. масштабного проекту «Ініціатива щодо визначення, моніторингу та вимірювання соціального капіталу», розробив в його рамках дві методики: інструмент оцінки соціального капіталу (Social Capital Assessment Tool, SOCAT) та інтегрований опитувальник по соціальному капіталу (Social Capital Integrated Questionnaire, SOCAP IQ). Ці методики були розроблені з метою оцінки рівня соціального капіталу в суспільстві, аналізу масштабів його розподілу соціально-економічними групами, а також виміру потенціалу членів суспільства брати участь у взаємовигідних колективних цілях.

Розуміючи під соціальним капіталом інститути, норми, цінності і переконання, які регулюють взаємодію між людьми і сприяють економічному і соціальному розвитку, розробники методики для оцінки його рівня використали параметри декількох соціальних і культурних феноменів, в тому числі цінностей, які привертають людей до співпраці. В першу чергу це довіра і взаємність, а також інституційні форми, що сприяють розвитку співпраці, такі як місцеві організації, асоціації, і правила, які визначають їх. Ці показники, взяті разом, можуть бути виміряні, щоб оцінити потенціал суспільства організуватися для взаємовигідних цілей. В результаті, в основу розрахунку індексу со-

ціального капіталу було покладено його оцінку за шістьма параметрами: групи та мережі; довіра; інформація та комунікації; участь у прийнятті рішень та політичних діях [2, с.39].

Ще одним прикладом кількісної оцінки соціального капіталу є матриця вимірювання соціального капіталу у Великобританії. На відміну від методики Світового банку матриця включає в себе чотири групи параметрів його оцінки:

– суспільна діяльність: кількість членів у громадських організаціях за інтересами та дозвіллям; частота й інтенсивність відвідувань громадських організацій; кількість членів у волонтерських організаціях; частота і інтенсивність відвідувань волонтерських громадських організацій; релігійна активність;

– суспільні зв'язки і взаємодія: частота зустрічей і спілкувань із родичами, друзями або сусідам; частота й інтенсивність спілкування у віртуальних суспільних мережах (телефон, Інтернет); кількість близьких друзів або родичів тих, що живуть поблизу і хто може сподіватися на отримання допомоги від оточення; кількість близьких друзів і родичів, які можуть надати допомогу; задоволення життям, оточенням;

– довіра і соціальні норми: рівень довіри до людей свого кола спілкування; довіра до людей з навколишнього середовища; рівень взаємодії; сприйняття загальноприйнятих цінностей; громадська активність: рівень довіри до установ різного рівня; сприйняття можливості впливати на події; рівень обізнаності про місцеві або державні справи; контакти з державними чиновниками, їх частота; частота участі в ініціативних групах; відношення до голосування;

– загальноприйняті норми і цінності: відношення до поглядів, традицій території мешкання; задоволення місцем проживання та розвитком її інфраструктури; задоволеність життям на даній території; рівень стурбованості за власну безпеку тощо [19].

Висновки. Таким чином, можна констатувати, що на сьогодні у світовій науковій думці не існує єдиного та визнаного всіми підходу до вимірювання соціального капіталу. При оцінці соціального капіталу використовуються різноманітні показники та інди-

катори: індекси довіри, громадянського суспільства, процвітання країн світу, сприйняття корупції тощо. З одного боку, така різноманітність кількісного виміру соціального капіталу дає можливість його оцінювати як багатовимірне явище, враховувати його різноякісні характеристики, а, значить – більш всебічно аналізувати тенденції розвитку соціального капіталу та вплив його окремих сторін на характер соціально-економічного розвитку суспільства. З іншого, використання в наукових дослідженнях різного, під час різноякісного набору показників не завжди дає можливість порівняти результати окремих методик оцінки рівня соціального капіталу, робить ці результати неспівставними. Тому пошук універсальних механізмів кількісного аналізу рівня та динаміки соціального капіталу повинен бути продовжений.

Література.

1. Геєць В. М. Розвиток соціального капіталу – найбільше багатство у світі: Електронний ресурс / В. М. Геєць. – Віче : журн. Верх. Ради України. Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/2359>. – 2011. – № 1.
2. Грішнова О. А. Соціальний капітал у системі економічних ресурсів / О. А. Грішнова, І. Ю. Кочума. – Соціоекономіка: Зб. наук. праць. – 2009. – № 4. – С. 38–49.
3. Соціальний капітал України: теоретико-методологічні основи формування: монографія / [С. І. Бандур, Л. Г. Богуш, Т. А. Заяць та ін.]; за ред. С. І. Бандура; НАН України, Рада по вивч. продуктив. сил України. – К. : РВПС України НАН України, 2010. – 210 с.
4. Шаповалова Т. В. Соціальний капітал: теоретичні засади та стратегії трансформації: монографія / Т. В. Шаповалова. – Северодонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2016. – 360 с.
5. Литвиненко Н. І. Інституціональні складові соціально-економічного розвитку країни: монографія / Н. І. Литвиненко; М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2015. – 310 с.
6. Социокультурные факторы экономического развития: монография / под общ. ред. А. Н. Пилипенко; М-во образования и науки Украины, Нац. горн. ун-т. – Днепр : НГУ, 2017. – 182 с.
7. Пилипенко А. Н. Факторы достижения институционального равновесия / А. Н. Пилипенко // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія: Економічна. – Випуск 37–3. – Донецьк, ДонНТУ, 2009. – С. 5–11.
8. Бурдые П. Формы капитала [Электронный ресурс] / П. Бурдые // Экономическая социология : электронный журнал. – Т. 3. – № 5. – 2002. – С. 60–74. [Электронный ресурс]. - Режим доступа : http://ecsoc.hse.ru/data/670/586/1234/ecsoc_t3_n5.pdf
9. Коулман Дж. Капитал социальный и чело-

веческий / Дж. Коулман // Общественные науки и современность. – 2001. – №3. – С. 121–139.

10. Патнам Р. Творения демократії. Традиції громадської активності в сучасній Італії / Р. Д. Патнам, Р. Леонарді, Р. Й. Нанетті. – К. : Основи, 2001. – 302 с.

11. Индекс устойчивости организаций гражданского общества 2015 [Электронный ресурс]. – Режим доступа http://actngo.info/sites/default/files/files/indeks_ustoychivosti_ogo_2015_rus_0.pdf. – Загл. с экрана

12. Индекс устойчивости организаций гражданского общества 2016 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.actngo.info/sites/default/files/files/indeks_ustoychivosti_ogo_2016.pdf. – Загл. с экрана.

13. Legatum Prosperity Index 2017. Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.prosperity.com/rankings>

14. Индекс восприятия коррупции / Рейтинг стран мира в 2017 году. [Электронный ресурс]. – Режим послания: https://www.transparency.org/news/pressrelease/corruption_perceptions_index_2017_press_release_RU

15. Рейтинг стран мира по по индексу процветания. [Электронный ресурс]. – Режим послания: <http://gtmarket.ru/ratings/legatum-prosperity-index/info>. – Загол. з екрану;

16. Рейтинг стран мира по восприятию коррупции. [Электронный ресурс]. – Режим послания: <http://gtmarket.ru/ratings/corruption-perceptions-index/info> – Загол. з екрану.

17. Индекс доверия Trust Barometer / Глобальные результаты. [Электронный ресурс]. – Режим послания: URL: <http://www.edelman.com/trust-downloads/global-results-2>.

18. Мир недоверия: почему медиа и другие институты теряют популярность по всему миру [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://reed.media/edelman-report-2017>. Загл. с экр.

19. Harper R. The measurement of Social Capital in the United Kingdom // Paper prepared for the Conference on SC Measurement (26–27 September 2002 y.). – London : Organisation for Economic Co-operation and Development – Office for National Statistics, 2002. – 9 p

КОЛИЧЕСТВЕННЫЕ АСПЕКТЫ ИЗМЕРЕНИЯ СОЦИАЛЬНОГО КАПИТАЛА

Д. Д. Алексеенко, соискатель, ДВНЗ «Национальный горный университет»

В статье рассмотрены существующие в мировой практике методики количественного измерения социального капитала. Проанализированы особенности основных индексно-рейтинговых методов оценки параметров социального капитала: индексов гражданского общества, доверия, процветания и восприятия коррупции. Выделены преимущества и недостатки методик SOAT и SOCAP. Показано значение некоторых индексов социального капитала по отдельным странам мира.

Ключевые слова: социальный капитал, индекс гражданского общества индекс доверия, индекс процветания, индекс восприятия коррупции, методики SOAT и SOCAP.

QUANTITATIVE ASPECTS OF SOCIAL CAPITAL MEASUREMENT

D. D. Alekseyenko, applicant, SHEI «National Mining University»

The existing methods in the world practice of quantitative measurement of social capital are dealt with. The features of the main index-rating methods for evaluating social capital parameters as civil society indices, trust, prosperity and perception of corruption are analysed. The advantages and disadvantages of SOAT and SOCAP techniques are highlighted. The value of some indices of social capital for certain countries of the world is demonstrated.

Keywords: social capital, civil society index, trust index, prosperity index, corruption perception index, SOAT and SOCAP techniques.

Рекомендовано до друку д. е. н. проф. Пилипенко Ю. І.

Надійшла до редакції 25.11.17.